

ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ ОТ ДЕЦА НА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА

Програмата е създадена на основание чл. 263, ал. 1, т. 8 от Закона за предучилищното и училищното образование и е приета от Педагогическия съвет на 31.01.2017 г.

Въведение:

Настоящата програма е в съответствие с целите, залегнали в националните политики по превенция на ранното напускане на образователната система и комплекса от мерки на правителството в областта на образованието и социално – икономическото развитие.

Водещи стратегически документи при изготвяне на програмата на ДГ „Буратино“ за превенция на ранното напускане на образователната система са:

1. стратегия за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013 – 2020)
2. план за 2016- 2017 г. за изпълнение на стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013- 2020)
3. стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (2015 – 2020)
4. план за действие по изпълнение на националната стратегия за образователната интеграция на ученическите малцинства (2015 – 2020)
5. национална стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността (2014 – 2020)
6. национална стратегия за учене през целия живот за периода 2014 – 2020 година
7. рамкова програма за интегриране на ромите в българското общество /2010 – 2020 г./
8. национална стратегия на р България за интегриране на ромите /2012 – 2020 г./;
9. конвенцията за борба срещу дискриминацията в областта на образованието;
10. закон за предучилищното и училищно образование;
11. наредба за приобщаващото образование;
12. национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване до 2020 г.
13. областни и общински стратегически мерки за превенция на отпадане

В стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система /2013 -2020г./, преждевременното напускане на училище е дефинирано като сложно явление, което оказва сериозно влияние върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможното развитие на техните общности и върху цялостното социално-икономическо развитие на една страна в средносрочен и дългосрочен план.

Превенцията и преодоляването на проблема изисква интегрирана политика и ангажираност на всички сектори и институции, свързани с образованието и с личностното и професионално развитие на децата и младите хора в България.

Един от факторите за преждевременно напускане на образователната система наложи въвеждането на единен Механизъм за противодействие на училищния тормоз, който има за цел да подпомогне училищата в усилията им за справяне с това явление.

Рискове:

Преждевременното напускане на образователната система води още до нарастване на рисковете от социално изключване, застрашава сигурността и стабилността на обществото и е предпоставка за влошаване качеството на живот на сегашното и следващите поколения. Здравният статус и достъпът до услуги и ресурси, които могат да осигурят по – добър стандарт и продължителност на живота в добро здраве и благосъстояние са в пряка зависимост от получената по – висока степен на образование.

Посочените последствия са показателни за мащаба и степента на негативното влияние на преждевременното напускане на образователната система и техните семейства и върху цялостното социално – икономическо развитие на страната.

ПРИЧИНИ ЗА ОТПАДАНЕ ОТ ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА :

Причините за отпадане от образователната система са многообразни и не се проявяват изолирано, а въздейтват комплексно. Това определя необходимостта да се подхожда комплексно и същевременно да се действа индивидуално към конкретния случай на всяко дете, застрашено от отпадане или вече отпаднало от нея.

Отпадането на деца от образователната система е не само социален, но и педагогически проблем. Причините за това са различни. Корените на това явление трябва да се търсят от една страна в семейната среда, в мотивацията на учениците за учебен труд, в слабия стремеж за личностна реализация в образователната среда, а от друга и в педагогическата колегия.

Анализирайки проблема се констатира, децата са в образователната система, но поради липса на интерес или слаби постижения в учебните занимания, допускат неизвинени отсъствия. Имат лоши прояви по отношение на дисциплина и междуличностно общуване, което неминуемо ги поставя в групата на застрашени от отпадане.

Причините за преждевременното напускане на образователната система могат да бъдат класифицирани в няколко основни категории.

1. Икономически причини.
2. Социални причини.
3. Етнокултурни причини.
4. Образователни причини.
5. Институционални причини.
6. Причини свързани със здравния статус.
7. Психологически причини.

- Социално – икономически причини: ниски доходи, лошото качество на живот на определени социални слоеве, поради задължение да гледа по – малкия си брат/сестра, използване на детето като трудов ресурс;

- Образователни причини: слаб интерес към учебния процес и произтичащото от него нежелание да се посещава образователна институция, затруднения при усвояването на предложените знания, наличие на конфликтни отношения със съученици и/или учители и др. ;

- Етнокултурни причини: по – ниска ценност на образованието, по ранното встъпване в брак и др. ;

- Психологически причини: неувереност в себе си, чувство за неуспех, отчуждение и др.

- Институционални причини: като такива могат да квалифицират недостатъчно координираният подход между различните служби и специалисти на национално, регионално, местно и институционално ниво за справяне с преждевременното напускане на училище и др.;

- Причини свързани със здравния статус: в контекста на политиките за развитие на приобщаващото образование продължава тенденцията за интегриране на децата със специални образователни потребности. Рисковете за преждевременното напускане на училище са свързани с недостатъчна диагностика и подготовка на детските градини и училищата за приобщаването на тези деца. Тук се включват и всички фактори на образователната среда, материалната база, човешките и финансовите ресурси, които не отговарят на изискванията за прилагане на приобщаващото образование;

В ДГ „Буратино“ деца застрашени от отпадане са основно тези които имат неизвинени отсъствия или имат повтарящи се прояви на насилие и агресия към други деца. В детската градина не се наблюдава тенденция за отпадане от образователната система на деца в задължителна предучилищна възраст. Това се дължи на последователната политика на образователната институция подчинена на принципите за:

- всеобхватност на дейностите – осъществяване на дейности по превенция на тормоза и насилието, ранна диагностика, както и дейности за мотивация и преодоляване на

проблемното поведение, които са израз на общата воля и на координираните усилия на всички участници в образователния процес;

- публичност и прозрачност на цялостната политика – чрез интернет страницата на училището, добрите практики и документиране на проблемните и рискови ситуации;
- обратна връзка с институции, родители, психолози, учители и ученици;
- индетифициране на рисковите фактори – доклади и анализи на учителите

ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА:

1. Разработване и изпълнение на комплекс от ефективни мерки и дейности за превенция и намаляване на риска от преждевременно отпадане на деца от индетифицираните рискови групи.
2. Осигурена образователна и личностна подкрепа на всеки ученик.

Политиките и мерките, които ДГ „Буратино“ предприема за преодоляване на причините за отпадане са подчинени на националните, областни и общински стратегически мерки като се отчита спецификата на образователната институция и нуждите от подкрепа на всяко дете. В детската градина се акцентира върху силните страни на всяко дете, което подпомага личностното му развитие.

Политики и мерки в ДГ „Буратино“, произтичащи от:

Семейни и социални причини:

1. Възможно е нежелание на родителите детето да ходи на детска градина, поради страх от социална изолация, по – ниска самооценка, невъзможност към адаптиране към учебния процес и останалите деца.

Мерки: Мотивиране, консултиране и подпомагане чрез редица дейности за приобщаване на децата със специални образователни потребности, деца от ромски произход, както и изоставени от семейства, заминали за чужбина.

2. Трудова миграция на родителите. Напускане на единия или двамата родители на страната поради невъзможност за издръжка на семейството и търсене на работа в чужбина. Оставане на детето на грижите на роднини, които нямат същия авторитет и изпадат в безсилие за справяне с новите модели на поведение на децата и трудовата социална обстановка.

Мерки: Ежедневни контакти на учителите с родителите/настойниците на децата, сътрудничество с Отделите за закрила на детето и други институции, а при необходимост при прояви на тези деца – Детска педагогическа стая.

3. Недостатъчна образованост на родителите и липса на занижен контрол върху цялостното развитие на детето.

Мерки: Мотивиране и приобщаване на тези деца за посещаване на детската градина, провеждане на срещи на тези родители с ръководството, учителите, мотивиране, консултиране и приобщаване към училищната общност.

4. Чести конфликти между агресивни родители, negliжиране и насилие над детето – побой, домашно насилие, развод и др.

Мерки: Сътрудничество с „Отдела за закрила на детето“ и други институции.

5. Социално слаби семейства .

Мерки: Насочване на родителите за кандидатстване за подпомагане от социалното ведомство и общинските социални дейности.

Други по – важни мерки и дейности, залегнали в програмата на ДГ „Буратино“ за превенция на ранното напускане на училище са:

1.1 Разработване и реализиране на мерки за проследяване на преместването и отсъствията на учениците :

- Изготвяне на база данни от учителите, в чиито групи има деца от рискови групи.

- Обобщаване всеки месец на информацията за отсъствията на учениците от учителите. При натрупване на неизвинени отсъствия - информирание на родителите от учителя за изясняване причините за отсъствията.

1.2 Координиране на действията на учителите и ръководството

1.3 Запознаване на родителите с вътрешния правилник на детската градина от учителите на първата родителска среща.

1.4 Разглеждане на теми свързани :

- с превенция на насилието;

- опасностите от сърфиране в интернет както и други рискови прояви, които могат да застрашат децата и да доведат до отпадането им от образователната система;

- теми свързани с гражданското образование /здравно образование и възпитание/.

1.5 Системно подпомагане на децата за създаване на екипност - провеждане на тренинги за създаване на екипност, доверие, подобряване на модела на общуване и изграждане на толеранс

1.6 Подпомагане адаптирането на децата към детската градина.

- 1.7 Утвърждаване на позитивни отношения – използване на мерки и подходи, гарантиращи изслушване на детето, осъзнаване на причините за проблемното му поведение и предоставяне на възможност за усвояване на добри поведенчески модели спрямо себе си и останалите.
- 1.8 Развитие на общността в детската градина – превенция на обучителните трудности и ранното оценяване на риска от тях.
- 1.9 Провеждане на изнесено обучение по социални умения и работа в екип с децата от подготвителните класове, с цел по бързото и по лесното им адаптиране в новата среда на училището.
- 1.10 Квалификация на педагогическите специалисти, насочена към идентифициране и справяне със случаите на риск от преждевременно напускане на образователната система.
- 1.11 Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти – обсъждане на проблеми и обмяна на добри практики с цел повишаване на ефективността на педагогическите подходи.
- 1.12 По – голяма атрактивност на преподавания материал чрез интерактивни методи, електронни уроци, онагледяване, практическа насоченост.
- 1.13 Занимания по интереси – за развитие на способностите и на компетентностите на децата, за изява на дарбите им в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта, глобалното, гражданското и здравно образование, както и придобиване на умения за лидерство.
- 1.14 Включване на застрашените от отпадане деца в извънкласни и извънучебни дейности: турнири, спортни състезания, едnodневни екскурзии, зелени училища, образователен театър, посещение на изложби и концерти и др
- 1.15 Поощряване с морални и материални награди.
- 1.16 Подобряване възможностите на обучение на деца със СОП. Осигуряване на обща и допълнителна подкрепа за личностово развитие. В зависимост от оценката на индивидуалните потребности на детето от екипа за подкрепа за личностно развитие. Екипът включва –психолог, учители
- 1.17 Включване на родителската общност за повишаване на активността и сътрудничеството с училищното ръководство.
- 1.18 Сътрудничество с различни организации – Дирекция „Социално подпомагане”, отдел за закрила на детето, община, полиция.
- 1.19 Отчет на дейностите и мерките по програмата.